

Školní čtenářské kluby – šance stát se čtenářem

[Hlavní stránka](#) › [IMPULSY](#) › [Učíme se](#) › [Školní čtenářské kluby – šance stát se čtenářem](#)

Pavλίna Lišovská

Anotace

Unikátní spojení škol a knihoven poskytlo mnoha dětem v České republice možnost zdokonalit se ve čtenářských technikách, formulaci a vyjadřování myšlenek, odbourávání strachu ze čtení. Podpora čtenářství je velmi důležitou součástí výchovy a vzdělávání dětí, prostřednictvím tohoto příspěvku bude možné nahlédnout na koncept jednoho z velkých projektů, které byly realizovány v uplynulých třech letech.

Klíčová slova

čtenářské kluby – nápady – semináře – podpora čtenářství – [projekty](#)

Ne nadarmo se říká, že více hlav více vymyslí. Díky jednomu velmi příjemnému školení na podzim roku 2014, přesněji 24. listopadu 2014 v Olomouci, jsem získala zajímavé informace o projektu „Čtenářských klubů“, jenž byl realizován napříč naší zemí v uplynulých třech letech a s jehož koncepcí a obsahem bych vás na následujících řádcích ráda seznámila.

Na počátku celého projektového snažení stála myšlenka, že existují malé děti, které nečtou, čtou nerady, nezvládají čtenářské techniky, zkrátka je zde nějaký problém, který jim brání užívat si četbu a mít dobrý pocit z toho, že se po nich tato činnost vyžaduje i ve školním prostředí. Vystala tedy otázka, jak přitáhnout tyto děti ke knihám, jak je motivovat pro aktivitu, která spíše podlamuje jejich sebevědomí, neboť v této oblasti nemají takové úspěchy jako jejich spolužáci?

Irena Poláková, hlavní metodička projektu [Školní čtenářské kluby](#) , a Eva Bělinová, manažerka tohoto projektu, kolem sebe seskupily tým lidí, který se rozhodl uskutečnit velmi odvážný plán – **vytvořit ve školách vybraných měst ve spolupráci s knihovnami školní čtenářské kluby, které měly poskytnout dětem se specifickými vzdělávacími potřebami** (ať už si pod tímto pojmem představíme nějakou specifickou poruchu učení či původ z nepodnětného či sociálně slabého prostředí) příležitost prohloubit své čtenářské dovednosti a stát se stejně dobrým čtenářem jako ostatní děti. Celý projekt je pod záštitou sdružení Nová škola o.p.s. a je spolufinancován Evropským sociálním fondem v ČR.

Tento odvážný počín s sebou přinášel také mnoho dílčích kroků, kterými měli všichni lektori společně projít, aby byli schopni předávat co nejlepší informace a podněty svěřeným dětem. V zahraničí jsou čtenářské kluby velmi úspěšné a mají již velmi dlouhou tradici, díky týmu paní Polákové a Bělinové se jejich úspěšnost začala postupně šířit napříč Českou republikou. Do projektu se zapojilo celkem třináct základních škol, především

z Čech a Slezska, v nichž byla zřízena knihovnička s novými knihami a do nichž jednou za týden docházela knihovnice z místní knihovny a ve spolupráci s kmenovým učitelem školy vedli hodinu a půl čtenářský klub, v němž si s dětmi hráli, povídali, četli, řešili otázky, které děti zajímaly, a také společně prožívali dobrodružství s knižními hrdiny. Optimální počet žáků v jedné klubové skupině je cca deset, avšak v některých školách byl zájem i větší.

Programy v jednotlivých klubech nemají jednotnou koncepci, ale vycházejí z aktuálních požadavků a zejména zkušeností dětí a manažerů klubů, kteří práci přizpůsobují tak, aby byla zvládnutelná pro všechny. Do klubové práce byla postupně zapojována samostatná dílna čtení. Žáci byli motivováni, aby si knihy odnášeli s sebou domů a četli je i tam, aby na dalších klubových setkáních mohli knihu doporučit při reflexi četby ostatním. Mezi další aktivity, které děti v klubech se svými vedoucími podnikají, jsou například práce s pracovními listy, tvorba životabásní, dramatizace textů, kresba ilustrací, řízené čtení, čtení s předvídáním, různé výtvarné aktivity, nebo také netradiční snídani s knihou, [Noc s Andersenem](#) , psaní dopisů autorům knih apod.

Společným cílem všech klubů bylo nejen naučit lépe ovládnout čtenářské techniky, ale také ukázat, že četba knih může být velké dobrodružství, že si ji mohou užít a odnést si z ní pozitivní zážitek, ale také nějaké poučení. Mnoho dětí, které kluby začaly navštěvovat, mělo ze čtení strach. Po několika měsících navštěvování školního čtenářského klubu se dařilo u dětí odbourávat strach z četby, a to nejen z té hlasité, ale i soukromé, tiché, dařilo se jim zlepšovat slovní vyjádření myšlenek, formulace odpovědí, děti se přestávaly ostýchat mluvit před ostatními o tom, co prožily během čtení, ale i tom, co prožívají ve svém životě. **Jedním z dílčích cílů čtenářských klubů bylo také zapojení umělců z řad spisovatelů a ilustrátorů knih pro děti do práce v těchto klubech, proto měly děti možnost se na některých klubových setkáních osobně seznámit během autorských čtení s těmi, kteří napsali knihy pro děti, jež je tolik bavily.**

Webová podpora projektu nabízí spoustu informací nejen pro knihovníky, ale i pro učitele, rodiče, děti. Mezi jinými jsou zde také zavěšeny tzv. [palubní deníky](#) , v nichž jsou sepsány různé postřehy a poznatky z práce v klubech za uplynulá období. V posledním palubním deníku z listopadu 2014 mě asi nejvíce zaujaly příběhy dětí, které do klubu chodí. Na nich je nejlépe vidět, jak se práce v klubech osvědčila v praktickém životě. Jako příklad zde uvádím příběh Karolínky, jež do klubu začala chodit hned v první třídě, když byl klub zakládán. Kájini rodiče jsou neslyšící, proto je její mateřský jazyk česká znaková řeč, ne tedy klasická čeština. Pochází z úplné rodiny, z podnětného prostředí. Je to velmi snaživá a inteligentní děvče, ale ve škole mívá potíže, neboť se ve vyučování nudí a je neklidná. V první třídě měla Karolínka velké problémy s technikou čtení, při čtení domýšlela slova, byla nervózní, přeríkávala se. Snaha o rychlé čtení, k němuž byli ve třídě pobízeni, jí způsobovala velký stres. Až díky jiným metodám, s nimiž bylo pracováno v klubu, se Karolína postupně stresu zbavila a nyní již čte téměř plynule. Zpočátku jí dělalo také velké obtíže vyjádřit vlastní myšlenky, buď mlčela, nebo odpovídala zásadně s dopomocí, její vyjadřování však bylo těžkopádné, postupně zvládla krátké odpovědi na otázky, později už byla schopná i samostatně popsat děj knihy. Ve třetím roce navštěvování klubu již čte Kája sama, při rozhovorech je samostatná, dokáže bez dopomoci vyjádřit hlavní myšlenky knih a popsat je a dle předpokladu vedoucích klubu snad Kája také ovládá čtení s porozuměním a umí tyto strategie aplikovat při četbě. Stres, který ji dříve při čtení svazoval, není nyní patrný.

Školní čtenářské kluby však slaví úspěch nejen u dětí, kterým poskytují bezpečné zázemí pro rozvoj čtenářských dovedností, ale také mezi projekty, které se ucházejí o nejrůznější ocenění. V loňském roce získal projekt Brána ke vzdělávání – školní čtenářské kluby od odborné poroty 2. místo v ocenění Eduína pro rok 2014 a také 1. místo v Ceně veřejnosti téže soutěže.

Zdroje

Naše mise. NOVÁ ŠKOLA, o.p.s. *Čtenářské kluby* [online]. 2014 [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <<http://ctenarskekluby.cz/kdo-jsme/nase-mise/>>.

Palubní deník číslo 8: listopad 2014. NOVÁ ŠKOLA, o.p.s. *Čtenářské kluby* [online]. 2014 [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://ctenarskekluby.cz/wp-content/uploads/2014/05/Palubni_denik_8.pdf>.

RYCHLÍK, M. Inspirace: 76 nápadů pro české školství: Ceny Eduína pro rok 2014. *Lidové noviny* [online]. 2014, roč. 27, 27. listopadu 2014 [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <<http://ctenarskekluby.cz/wp-content/uploads/2014/11/Lidovky.pdf>>.